

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ИСПАНСКИ ЕЗИК ЗА VIII КЛАС (ПЪРВИ ЧУЖД ЕЗИК, ИНТЕНЗИВНО ИЗУЧАВАНЕ)

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Настоящата учебна програма следва единната обща философия на програмите по различните учебни предмети. Съгласно целите на рамковите изисквания на МОН за разработване на учебни програми в съответствие с ДОИ за УС, тя гарантира стабилността и последователността при прилагането на междупредметните връзки по класове. Съобразена е с разработените и утвърдени на 18.05.2000 г. ДОИ по чужди езици за гимназиален етап – VIII клас, трето равнище.

Учебната програма съдържа следните раздели:

I. Общо представяне

II. Цели на обучението по испански език

III. Очаквани резултати от обучението

IV. Учебно съдържание

V. Специфични методи и форми за оценяване на постиженията на ученика

VI. Методически указания по прилагане на учебната програма

Учебното съдържание е разпределено по компоненти, понятия и дейности, в съответствие с целите (очаквани резултати на ниво учебна програма), дефинирани поотделно за четирите езикови дейности – слушане, четене, говорене и писане. Предложените възможности за междупредметните връзки се отнасят за учебното съдържание като цяло, без да са съотнесени с всяка една дейност поотделно. По отношение на география, история, химия и биология се разчита на знанията, усвоени в предходен етап. Спецификата на обучение в VIII клас на профилираните гимназии и паралелки в СОУ с интензивно изучаване на чужд език обуславя необходимостта и поставя като основна задача в това направление подготовката на учениците за прилагане на езика като средство за обучение с цел придобиване на научни знания по предмети, преподавани на испански език.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ИСПАНСКИ ЕЗИК ЗА VIII КЛАС

Обучението в VIII клас е начален етап в усвояването на испанския език като първи чужд в профилираните гимназии и паралелките в СОУ с интензивно изучаване на чужд език. Осъществява се в рамките на предвидените 648 учебни часа. Ориентирано е към реализиране на целите, представени в ДОИ за УС за средната образователна степен, гимназиален етап, трето равнище. Има за задача да стимулира интереса, желанието и мотивацията на учениците за изучаване на испански език, повишаване на езиковата им култура, по-нататъшно усъвършенстване на владенето на езика до степен на средство за обучение. Подготовката е ориентирана към овладяване на умения за общуване с хора, принадлежащи към испаноезичните културни общности, в ситуации, надхвърлящи рамките на родноезиковата среда, и търсене, откриване и разбиране на информация от източници на испански език. В процеса на чуждоезиковото общуване ученикът се научава да работи самостоятелно и в сътрудничество; да подбира подходящите езикови и невербални изразни средства и да прилага творчески решения в ситуации, близки до реалните; да проявява разбиране и съпричастност; да оценява ролята на езика като средство за общуване между хора и народи; да проявява усет и толерантност към културни различия и да уважава правото им на съществуване в общия стремеж към обединена Европа.

Постигането на крайните цели в обучението по испански език за VIII клас е равнозначно на формираните комуникативни умения за слушане, четене, говорене и писане, подробно описани в *Колона 2 – Очаквани резултати на ниво учебна програма*.

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (компоненти, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на равнище учебна програма	Очаквани резултати по компоненти	Основни нови понятия (по компоненти)	Контекст и дейности (за цялото ядро и/или за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки
<p>ЯДРО 1:</p> <p>С</p> <p>Л</p> <p>У</p> <p>Ш</p> <p>А</p> <p>Н</p> <p>Е</p>	<p><i>Учениците разбират:</i></p> <p>1. Основната информация в изказвания</p> <ul style="list-style-type: none"> идентифицират текстовата разновидност откриват ключовите думи и изрази определят основната идея проследяват сюжетната линия и разграничават основните моменти в текста <p>2. Разбират в подробности разговори и изказвания в пряк контакт и по телефона</p> <ul style="list-style-type: none"> систематизират информация за хора, предмети, места, събития разграничават прилики и отлики възстановяват логическата последователност в текста 	<p><i>Учениците трябва да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Очакван резултат 1 <i>разпознават при слушане разнообразни текстови разновидности:</i> съобщения, бюлетини, прогнози, песни, разговори (и по телефона), приказки, откъси от разкази Очакван резултат 2 <i>разбират при слушане основни словесни действия</i> за: търсене/даване на информация, характеристика, сравнение, оценка, коментар, обобщение; споделяне на случки и преживявания, планове и проекти за бъдещето, изразяване на благодарност, молба, желания, предложения, мнения, отношения; чувства; вероятни действия, предположения, условия Очакван резултат 3 <i>разбират при слушане информацията от текстове на теми</i> (при възможност ориентирани към испаноезичния свят): дом и семейство, облекло и мода, научни открития, образование, професии, кариера, култура, празници, обичаи, хранене и здраве, свободно време 	<p><i>Учениците овладяват нови граматични понятия:</i></p> <p>1. Fonética (modelos fonológicos – articulación) sonido, acento/ acentuación, entonación</p> <p>2. Gramática</p> <ul style="list-style-type: none"> Formas no personales (infinitivo, gerundio, participio) Perífrasis verbales Indicativo Subjuntivo Imperativo Potencial Oraciones condicionales Estilo directo/ 	<p><i>На учениците трябва да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> слушат автентични материали на испански език работят с разнообразни текстови разновидности от различни информационни източници, аудио и видео материали прилагат учебно-технически средства работят 	<p><i>Учениците използват и прилагат придобитите до този момент на обучение знания в различните културнообразователни области и осъществяват междупредметни връзки по:</i></p> <p>1. Български език и литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> разпознаване и прилагане на граматичните категории и структури разпознаване на текстовите разновидности, литературните жанрове и видове

	<ul style="list-style-type: none"> • прилагат компенсаторни стратегии • различават някои характеристики на невербалното поведение на говорещия <p>3. Разбират конкретна информация от текстове на стандартен език</p> <ul style="list-style-type: none"> • подбират необходимата информация • откриват и свързват значимите елементи 	<p>и спорт, природа и екологични проблеми, ваканция и туризъм, младите хора и съвременният свят, България и светът, европейска интеграция</p> <p>• Очакван резултат 4 <i>разбират информация, изпълнявайки ролята на слушател:</i> в сферата на масовата информация, в разговор (и по телефона), частно лице в сферата на свободното време, клиент в сферата на услугите</p> <p>• Очакван резултат 5 <i>разбират при слушане лексико-понятийни структури</i> за: лични данни; външност, облекло, здравословно състояние, училище, класна стая, учебни принадлежности и материали, професии, свободно време (празници, пътуване), пазаруване (магазини, стоки, услуги), пространство и време, животински и растителен свят, контрастивни отношения, персонална оценка, логически връзки и отношения</p> <p>• Очакван резултат 6 <i>разбират при слушане функционалните стойности на граматични категории и структури:</i> съществителни, прилагателни имена, наречия (grados de comparación), местоимения, предлози, съюзи, глагол, глаголните времена от Indicativo и Subjuntivo;</p>	<p>indirecto (concordancia de los tiempos)</p> <p>Учениците овладяват нови езикови средства за разбиране на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • saludos/ despedidas • presentación, descripción (personas y objetos) • numerales • deseos y gustos • opiniones/ propuestas • acuerdo/ desacuerdo • petición, felicitación, agradecimiento • anterioridad/ posterioridad/ simultaneidad • ideas resumidas • posibilidad/ imposibilidad/ probabilidad • intenciones, 	<p>индивидуално, по двойки и в групи</p> <ul style="list-style-type: none"> • прилагат техники и стратегии за слушане 	<ul style="list-style-type: none"> • общуване в комуникативни ситуации • умения за работа с текстове • организация във времето (глаголни времена, съгласуване) • проблеми на интерференцията • разширяване на социокултурните си познания, свързани с национални традиции, обичаи, ценности, изучавани литературни произведения и произтичащите от тях различия и прилики <p>2. Чужд език:</p> <ul style="list-style-type: none"> • интернационални думи
--	---	--	--	--	---

<p>ЯДРО 2: Ч Е Т Е Н Е</p>	<p><i>Учениците разбират:</i></p> <p>1. Основната информация от публицистични, научнопопулярни и художествени текстове, написани на стандартен език</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентифицират вида на текста и неговия източник • откриват ключовите думи и изрази • определят основната идея • проследяват сюжетната линия и основните моменти • разграничават персонажите – главни герои <p>2. В подробности информацията от лични и официални писма, картички, текстове от вестници и списания,</p>	<p>Imperativo; Potencial; formas no personales (infinitivo, gerundio, participio); едновременни, предходни и предстоящи действия, Estilo directo/ indirecto (concordancia de los tiempos), реални/ нереални условия; произносителни и интонационни норми и правила</p> <p><i>Учениците трябва да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Очакван резултат 1 <i>разпознават при четене разнообразни текстови разновидности:</i> лични и официални писма, картички, съобщения, бюлетини, прогнози, рекламни материали, научнопопулярни статии, приказки, разкази • Очакван резултат 2 <i>разбират при четене основни словесни действия</i> за: търсене/ даване на информация, характеристика, сравнение, оценка, обобщение; споделяне на случки и преживявания, планове и проекти за бъдещето, изразяване на благодарност, молба, желания, предложения, мнения, отношения; чувства; вероятни действия, предположения, условия • Очакван резултат 3 <i>разбират при четене информацията от текстове на теми</i> (при възможност ориентирани към испаноезичния 	<p>suposiciones</p> <ul style="list-style-type: none"> • relaciones contrastivas • condiciones reales/ irreales <p><i>Учениците овладяват нови граматични понятия:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Normas de lectura: <ul style="list-style-type: none"> • sonido/letra, acento, entonación 2. Gramática <ul style="list-style-type: none"> • Formas no personales (infinitivo, gerundio, participio) • Perífrasis verbales • Indicativo • Subjuntivo • Imperativo • Potencial 	<p><i>На учениците трябва да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • четат автентични материали на испански език • работят с разнообразни текстови разновидности от различни информационни източници (списания, вестници, книги, автентични документи от ежедневието) 	<ul style="list-style-type: none"> • техника за изучаване на чужди езици • социокултурни връзки • компенсаторна компетентност <p>3. Математика, информатика и информационни технологии:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сравняване на стойности • логически разсъждения и изводи <p>4. Обществени науки и гражданско образование:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сведения за основни събития от историята на испаноезичните страни
---	--	--	---	---	---

<p>научнопопулярни статии и художествени произведения с достъпна тематика</p> <ul style="list-style-type: none"> • извличат сведения, мнения, коментари в текста и систематизират информацията • проследяват в логическа и хронологична последователност събитията • разграничават прилики и отлики в съдържанието на текста/овете • сравняват информация от различни източници • определят социокултурните особености в различните текстови разновидности <p>3. Конкретната информация в публицистични, научнопопулярни и художествени текстове</p> <ul style="list-style-type: none"> • подбират необходимата информация • откриват и свързват значимите елементи 	<p>свят): дом и семейство, облекло и мода, научни открития, образование, професии, кариера, култура, празници, обичаи, хранене и здраве, свободно време и спорт, природа и екологични проблеми, ваканция и туризъм, младите хора и съвременният свят, България и светът, европейска интеграция</p> <p>• Очакван резултат 4 <i>разбират информация, изпълнявайки ролята на читател</i> в личния живот, в сферата на масовата информация, свободното време и услугите</p> <p>• Очакван резултат 5 <i>разбират при четене лексико-понятийни структури</i> за: лични данни; външност, облекло, здравословно състояние, училище, класна стая, учебни принадлежности и материали, професии, свободно време (празници, пътуване), пазаруване (магазини, стоки, услуги), пространство и време, животински и растителен свят, контрастивни отношения, логически връзки и отношения</p> <p>• Очакван резултат 6 <i>разбират при четене функционалните стойности на граматични категории и структури</i>: съществителни, прилагателни имена, наречия, (grados de comparación), местоимения, предлози, съюзи,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oraciones condicionales • Estilo directo/ indirecto (concordancia de los tiempos) <p><i>Учениците овладяват нови езикови средства за разбиране на:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • saludos/ despedidas • presentación, descripción (personas y objetos) • numerales • deseos y gustos • opiniones/ propuestas • acuerdo/ desacuerdo • petición, felicitación, agradecimiento • anterioridad/ posterioridad/ simultaneidad • ideas resumidas • posibilidad/ 	<ul style="list-style-type: none"> • прилагат учебно-технически средства • работят индивидуално, по двойки и в групи • участват в проекти • работят със справочни материали (речници, граматика, енциклопедии) • прилагат техники и стратегии за четене • разпознават социокултурните особености в текстовите разновидности 	<ul style="list-style-type: none"> • разширяване на информацията за испаноезичния свят (карти, схеми, научно-популярни текстове) • европейски структури • гражданско общество, граждански права и отговорности • национална идентичност, межкултурни връзки • образование, професии <p>5. Природни науки и екология:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знания за човешкото тяло • здравословен и природосъобразен
--	--	--	---	--

<p>ЯДРО 3: Г О В О Р Е Н Е</p>	<p><i>Учениците водят разговор по теми от ежедневието:</i></p> <p>1. В пряк контакт с един и повече събеседници, познати и непознати</p> <ul style="list-style-type: none"> • отговарят на въпроси, свързани с тяхната личност, образование, проекти • участват в разговор/ коментар, като изразяват мнения и предлагат решения, проявяват толерантност към мнението на другите • подготвят самостоятелни изказвания, в които представят, коментират, обобщават информация от различни източници 	<p>глагол, глаголните времена от Indicativo и Subjuntivo; Imperativo; Potencial; formas no personales (infinitivo, gerundio, participio), едновременни, предходни и предстоящи действия, Estilo directo/ indirecto (concordancia de los tiempos), реални/ нереални условия; правописни и пунктуационни норми и правила, графично оформление</p> <p><i>Учениците трябва да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Очакван резултат 1 водят разговор в пряк контакт и по телефона, правят разширено изказване, коментар • Очакван резултат 2 прилагат при говорене основни словесни действия за: търсене/ даване на информация, характеристика, сравнение, обобщение; споделяне на случки и преживявания, планове и проекти за бъдещето, изразяване на благодарност, молба, желания, предложения, мнения, отношения; чувства; вероятни действия, предположения, условия • Очакван резултат 3 говорят по теми (при възможност ориентирани към испаноезичния свят): дом и семейство, облекло и мода, научни открития, образование, професии, кариера, култура, празници, обичаи, 	<p>imposibilidad/ probabilidad</p> <ul style="list-style-type: none"> • intenciones, suposiciones • relaciones contrastivas • condiciones reales/ irreales <p><i>Учениците овладяват нови граматични понятия:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fonética (modelos fonológicos – articulación) sonido, acento, entonación 2. Gramática <ul style="list-style-type: none"> • Formas no personales (infinitivo, gerundio, participio) • Perífrasis verbales • Indicativo • Subjuntivo • Imperativo • Potencial 	<p><i>На учениците трябва да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • усвояват езика в сътрудничество помежду си и в атмосфера, стимулираща творческите им възможности • работят индивидуално, по двойки и в групи 	<p>начин на живот; живот без дрога</p> <ul style="list-style-type: none"> • опазване на природата • научно-технически прогрес • известни учени <p>6. Изкуства:</p> <ul style="list-style-type: none"> • запознаване с музикалните традиции на Испания и Латинска Америка • разширяване на познанията за някои творци • младежка култура • разучаване на песни и танци на испански език
--	--	---	---	---	--

	<p>2. По телефона</p> <ul style="list-style-type: none"> • търсят/дават информация • споделят преживявания, мисли и чувства • договарят съвместна дейност • оставят съобщение на телефонен секретар <p>3. Съобразяват речта си с нормите и правилата на испанския език</p> <ul style="list-style-type: none"> • подбират подходящи езикови средства • служат си с произношение и интонация, близки до чуждоезиковите модели • използват речево поведение адекватно на комуникативната ситуация • прилагат компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми 	<p>хранене и здраве, свободно време и спорт, природа и екологични проблеми, ваканция и туризъм, младите хора и съвременният свят, България и светът, европейска интеграция</p> <p>• Очакван резултат 4 <i>общуват</i>, изпълнявайки ролята на събеседник в разговор (и по телефона), частно лице в сферата на свободното време, клиент в сферата на услугите</p> <p>• Очакван резултат 5 <i>прилагат при говорене лексико-понятийни структури</i> за: лични данни; външност, облекло, здравословно състояние, училище, класна стая, учебни принадлежности и материали, професии, свободно време (празници, пътуване), пазаруване (магазини, стоки, услуги), пространство и време, животински и растителен свят, контрастивни отношения, логически връзки и отношения</p> <p>• Очакван резултат 6 <i>прилагат при говорене функционалните стойности на граматични категории и структури: съществителни, прилагателни имена, наречия, (grados de comparación), местоимения, предлози, съюзи, глагол, глаголните времена от Indicativo и Subjuntivo; Imperativo; Potencial; formas no personales (infinitivo, gerundio,</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oraciones condicionales • Estilo directo/ indirecto (concordancia de los tiempos) <p><i>Учениците овладяват нови езикови средства за изразяване на:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • saludos/ despedidas • presentación, descripción (personas y objetos) • numerales • deseos y gustos • opiniones/ propuestas • acuerdo/ desacuerdo • petición, felicitación, agradecimiento • anterioridad/ posterioridad/ simultaneidad • ideas resumidas • posibilidad/ imposibilidad/ probabilidad • intenciones, 	<ul style="list-style-type: none"> • общуват в ситуации, близки до реалните • общуват адекватно със средствата и по правилата на езика • изразяват и отстояват собствено мнение • прилагат някои поведенчески модели, присъщи на носителите на езика • съобразяват речта си с регистъра на общуване • прилагат техники за самоконтрол и самооценка • прилагат 	<p>7. Домашен бит и технологии:</p> <ul style="list-style-type: none"> • използване на интернет за целите на обучението по испански език (по възможност – реална комуникация чрез използване възможностите на електронната поща, чат и форуми) <p>8. Физическа култура и спорт:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спортове, олимпиади състезания; известни спортисти • възпитание на състезателен дух и чувство за екипност
--	---	--	---	--	---

<p>ЯДРО 4:</p> <p>П И С А Н Е</p>	<p><i>Учениците пишат:</i></p> <p>1. Бележки и съобщения</p> <ul style="list-style-type: none"> • съставят подробен план на прочетен текст • пишат кратко лично съобщение <p>2. Лични и читателски писма по проблеми, които пряко ги засягат</p> <ul style="list-style-type: none"> • изразяват мнения, предпочитания • отправят предложения <p>3. Лични документи</p> <ul style="list-style-type: none"> • попълват формуляри • пишат кратка автобиография (curriculum vitae) <p>4. Есе, резюме</p> <ul style="list-style-type: none"> • позовават се на факти 	<p>participio), едновременни, предходни и предстоящи действия, Estilo directo/ indirecto (concordancia de los tiempos), реални/ нереални условия; произносителни и интонационни норми и правила</p> <p><i>Учениците трябва да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Очакван резултат 1 пишат бележки, съобщения, лични и читателски писма, есе; резюме, автобиография; <i>попълват</i> формуляри • Очакван резултат 2 <i>прилагат при писане основни словесни действия</i> за: търсене/ даване на информация, характеристика, сравнение, обобщение; споделяне на случки и преживявания, планове и проекти за бъдещето, изразяване на благодарност, молба, желания, предложения, мнения, тношения; чувства; вероятни действия, предположения, условия • Очакван резултат 3 пишат по теми (при възможност ориентирани към испаноезичния свят): дом и семейство, облекло и мода, научни открития, образование, професии, кариера, култура, празници, обичаи, хранене и здраве, свободно време и спорт, природа и екологични проблеми, ваканция и туризъм, младите хора и съвременният свят, България и светът, европейска интеграция 	<p>suposiciones</p> <ul style="list-style-type: none"> • relaciones contrastivas • condiciones reales/ irreales <p><i>Учениците овладяват нови граматични понятия:</i></p> <p>1. Normas ortográficas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sonido/letra, alfabeto español, acento <p>2. Gramática</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formas no personales (infinitivo, gerundio, participio) • Perífrasis verbales • Indicativo • Subjuntivo • Imperativo • Potencial • Oraciones condicionales • Estilo directo/ indirecto (concordancia de los tiempos) 	<p>компесаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми</p> <p><i>На учениците трябва да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • водят кореспонденция със свои връстници, носители на езика • работят индивидуално, по двойки и в групи • участват в проекти • работят със справочни материали • прилагат техники за 	
---	--	---	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • систематизират/ синтезират, предават обективно съдържанието • изразяват лично мнение <p>5. Съобразяват писмените изложения с комуникативните си намерения и предполагаемия читател</p> <ul style="list-style-type: none"> • използват подходящи за писменото общуване езикови средства • прилагат подходящи текстове и логически връзки • служат си с правопис, пунктуация и графично оформление, които съответстват на чуждоезиковите норми 	<ul style="list-style-type: none"> • Очакван резултат 4 създават текстове, изпълнявайки ролята на адресант, партньор в писменото общуване като частно лице в сферата на свободното време, клиент в сферата на услугите • Очакван резултат 5 прилагат при писане лексико-понятийни структури за: лични данни; външност, облекло, здравословно състояние, училище, класна стая, учебни принадлежности и материали, професии, свободно време (празници, пътуване), пространство и време, животински и растителен свят, контрастивни отношения, логически връзки и отношения • Очакван резултат 6 прилагат при писане функционалните стойности на граматични категории и структури: съществителни, прилагателни имена, наречия, (grados de comparación), местоимения, предлози, съюзи, глагол, глаголните времена от Indicativo и Subjuntivo; Imperativo; Potencial; formas no personales (infinitivo, gerundio, participio), едновременни, предходни и предстоящи действия, Estilo directo/ indirecto (concordancia de los tiempos), реални/ нереални условия; правописни и пунктуационни норми и правила 	<p><i>Учениците овладяват нови езикови средства за изразяване на:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • saludos/ despedidas • presentación, descripción (personas y objetos) • numerales • deseos y gustos • opiniones/ propuestas • acuerdo/ desacuerdo • petición, felicitación, agradecimiento • anterioridad/ posterioridad/ simultaneidad • ideas resumidas • posibilidad/ imposibilidad/ probabilidad • intenciones, suposiciones • relaciones contrastivas • condiciones reales/ irreales 	<p>самоконтрол и самооценка</p> <ul style="list-style-type: none"> • съобразяват писмените текстове със социокултурните характеристики на езика, предназначението и адресата 	
--	---	---	--	---	--

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ ПО ИСПАНСКИ ЕЗИК

Предложените методи и форми за оценяване на постиженията и критериите за оценка имат **препоръчителен и незадължителен характер**.

Проверката и оценката на крайните резултати от обучението е подчинена на целите за VIII клас в профилираните гимназии и паралелки с интензивно изучаване на чужд език, описани в *Колона 2 – Очаквани резултати на ниво учебна програма*. Осъществява се посредством видовете проверка, методите и критериите за проверка и оценка, посочени във ВИР за гимназиалната степен.

Функционалната проверка измерва комуникативните способности на ученика, т.е. степента на развитие на уменията да слуша, чете, говори и пише на испански език с оглед на успешното осъществяване на конкретни комуникативни намерения. Тя се използва в края на учебните раздели или срокове.

Критерии за оценка на постигнатата комуникативна компетентност в края на VIII клас по дейности:

СЛУШАНЕ

Оценяват се:

– уменията на ученика да разбира основната информация в изказвания, в рамките на изброените в *Колона 3* текстови разновидности.

– уменията на ученика да разбира в подробности съобщения, разговори и изказвания в пряк контакт и по телефона.

– уменията на ученика да разбира и извлича конкретна информация от разнообразни текстови разновидности на стандартен език.

ЧЕТЕНЕ

Оценяват се:

– уменията на ученика да разбира основната информация от публицистични, художествени и научнопопулярни текстове на стандартен език.

– уменията на ученика да разбира в подробности информация от разнообразни текстови разновидности, подробно описани в *Колона 3* на таблицата.

– уменията да разбира и извлича конкретна информация от справочни материали.

ГОВОРЕНЕ

Оценяват се:

– уменията на ученика да общува в пряк контакт с един или повече събеседници, познати и непознати, да изказва мнение, да коментира факти и събития.

– уменията на ученика да води разговор по телефона, да договаря съвместна дейност, да оставя съобщения на телефонен секретар.

– уменията на ученика да се включва и поддържа разговор с един или повече събеседници (да взема думата, да реагира адекватно, да прилага компесаторни стратегии и подходящи поведенчески модели).

ПИСАНЕ

Оценяват се:

– уменията на ученика да изразява обосновани мнения и предпочитания, да отправя предложения в писмена форма.

– уменията на ученика да създава формално и смислово свързани писмени текстове в съответствие с предвидените текстови разновидности и съобразно предназначението и адресата.

– уменията на ученика да използва езикови средства, съобразени с основните изиск-

вания за писмено общуване на испански език (правилна употреба на езикови форми и структури, свързващи елементи, пунктуация).

По отношение на рецептивните дейности (слушане и четене) заложените критерии служат главно за подбор на текстовете. При продуктивните дейности (говорене и писане) изведените критерии оценяват уменията на ученика да се изразява на изучавания език в устна или писмена форма.

Рецептивното речево поведение при слушане и четене се проверява и оценява чрез:

– задачи с алтернативен отговор

– задачи с избираем отговор

– задачи за комбинирание, при които отговорът само се маркира или е цялостен (разгърнат)

– въпроси към текста за слушане или четене, които предполагат също цялостен (разгърнат) отговор.

В последните два случая, когато се иска отговор в устна или писмена форма, на оценка подлежи неговото съдържание, без да се вземат под внимание допуснатите езикови (граматични и правописни) грешки, тъй като се оценяват рецептивни умения. Като модел за оценка препоръчваме да се консултира (Стойчева, М: *Проверка на уменията за четене*. – *Чуждоезиково обучение*, 1999, № 6).

Продуктивното речево поведение се проверява чрез комуникативни задачи, например:

– ситуации на общуване – целенасочено участие в разговор

– описание/аргументирано разсъждение в рамките на писмен текст с уточнени изисквания по отношение на съдържанието му.

При оценяване на *говоренето* и *писането* акцентът се поставя на постигане на комуникативната цел и спонтанност/стил на изказа, като формалните белези остават на втори план. Модел за оценка в *Didáctica de las segundas lenguas*. Santillana, 1990, рбг. 242.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ПО ПРИЛАГАНЕТО НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Предложените методически указания за работа и прилагане на учебната програма имат препоръчителен и незадължителен характер.

Спецификата на обучението в VIII клас на профилираните гимназии и паралелки с интензивно изучаване на чужд език определя и обосновава специфичните цели и изисквания по отношение на работата в съответствие със завишения дневен хорариум и ежедневните занимания по езика (36 учебни седмици по 18 часа). Това налага провеждането на устен уводен курс в начален етап, в рамките на 6 до 12 часа максимум, като се имат предвид фонетичните характеристики на испанския език, които не представляват особена трудност за българите. В следващия момент фонетичният курс се трансформира във фонетико-правописен. Усилията са насочени към формиране на произносителни, четивни и правописни навици, а задачата е да се въведат фонетико-правописните особености на испанския език, включващи звуково-буквените съотношения, правилата за ударение и интонационните модели. Устната разработка на материала предхожда писането и учениците усвояват фонемите, преди да се запознаят с графичните им съответствия. Развиват се умения за изписване на буквите и илюстриране на звуковата им реализация. Обръща се особено внимание на съответствията между буква и звук, на буквосъчетанията и техните звукови стойности и на графемите, които в родноезиковата система имат съответствия с различно звучене и съществува опасност от смесване. Овладеват се правопис-

ните норми и правила на испанския език и пунктуацията. Речевите дейности се развиват в последователност: слушане, говорене, четене, писане. Обучението е ориентирано към овладяване на езиковата система като неделимо цяло и комплексно прилагане на четирите езикови дейности.

Като **основен подход** за реализиране на заложените в програмата цели и за постигане на планираната компетентност в обучението по испански език препоръчваме **комуникативния**. Организацията на учебната дейност следва да отговаря на потребностите на учениците от ползване на **езика като средство за обучение и за общуване** с ориентация към приложението му за решаване на конкретни комуникативни проблеми.

Комуникативната компетентност включва правила и знания за езика (лингвистични, психологически, социокултурни), съзнателно усвоени и подсъзнателно прилагани в конкретни ситуации на общуване.

Учебното съдържание дава знания за езика, за бита и културата на испански говорещите страни и народи. Социокултурните аспекти се възприемат като неделима част от обучението и овладяването на испанския език. Създава се усет към социокултурния контекст и към комуникативния ефект от използваните езикови средства. Учениците формират **умения за межкултурно общуване и прилагане на стратегии в общуването**. Отдават се предпочитания на автентичните текстове за слушане и четене. Прилагането на различни методи и похвати за реализиране на програмните цели се определя от конкретните условия на обучение и индивидуалните особености, интереси, желания и потребности на обучаваните. Овладяването на желаната комуникативна компетентност насочва усилията на учениците, от една страна, към продукта на речта – разбиране и съставяне на текстове в съответствие с комуникативните намерения и от друга, към самия процес на усвояване на знанията и изграждане на уменията, с което се поставят изисквания за овладяване на учебни стратегии, включени в постановката „да се учим как да учим“. **Автономията на ученика** в процеса на усвояване на чуждия език е равнозначна на способността той да взема решения, да поема отговорности, **да участва в интерактивните дейности**, вложени в обучението, самостоятелно да контролира и оценява постигнатите резултати.

Усвояването на езиковия материал (фонетика, лексика, граматика, словообразователни възможности) се осъществява в съответствие с комуникативните потребности в конкретните ситуации на общуване и развитието на способност за подбор и прилагане, в устна и писмена форма, на езикови знания, отговарящи адекватно на ситуацията и изискванията за разбиране и създаване на текстове.

Основният курс на обучение се характеризира с тематична организация на учебния материал. Всяка учебно-методическа единица следва да бъде структурирана и разработена по начин, съответстващ на значимостта и обема на разглежданата тема.

Водещи в учебния процес са словесните действия, понятията, тематиката, текстовите разновидности, сферите, ролите и местата на общуване и тяхната реализация мотивира необходимостта от разкриване на функционалните стойности на езиковите и неезиковите изразни средства.

Допустима е употребата на родния език в случаите, когато той се явява най-подходящото средство за разкриване на съдържанието на думата, израза, фразата, изречението, но не и на цялостен текст. **Преподаването и необходимите обяснения се осъществяват изцяло на испански език**. В съпоставителен план могат да бъдат представени явленията, твърждествени с родноезиковите, или особеностите, които са потенциален фактор за пораждаване на интерференция.

Прилагат се утвърдените в практиката социални форми на работа: **по двойки, по групи, индивидуална дейност и фронтално обучение**. Отдава се предпочитание на ролевите и дидактични игри, на свободните разговори и на задачите за самостоятелно изразяване в писмена форма. За развитие на рецептивните умения (слухови и четивни) се използват автентични текстове и упражнения за проверка на разбирането. Освен аналитичното четене, широко застъпено в учебната практика до момента, в съгласие с новите тенденции в чуждоезиковото обучение, препоръчваме самостоятелното четене наум с цел извличане на информация от текста.

Учебният комплект за VIII клас на профилираните гимназии и паралелки с интензивно изучаване на испански език отговаря на изискванията, залегнали във входно-изходното равнище за гимназиалната степен, и се състои от:

- учебник;
- учебна тетрадка;
- книга за учителя (съдържа не само примерни методически разработки на отделни уроци, а подробни указания и допълнителни идеи за работа към всяка учебно-методическа единица);
- звукозаписи;
- помощни и нагледни материали, напр. сборник с текстове за четене, граматичен справочник, двуезични учебни речници, видеозаписи, фолиоплаки, компютърни програми и пр.